

ROVANIEMI

Rovaseudun työllisyysalueen järjestämissuunnitelma
VN/17693/2023

Rovaseudun työllisyysalueen järjestämissuunnitelma

Sisällysluettelo

Johdanto	3
Lähtökohdat ja toimintaympäristö	3
Valmistelun tilanne ja organisointi	4
Palvelutuotanto	6
Palvelumalli	6
Lähipalvelut ja keskitetyt palvelut sekä yliaalueelliset palvelut	7
Palvelupisteet	9
Haavoittuvassa asemassa olevien palvelut	9
Työnantaja- ja yrityspalvelut	13
Alkavien yrittäjien palvelut	15
Asiakastyötä tukevat palvelut (sisäiset tukipalvelut)	15
Resurssit	17
Taloudelliset resurssit	17
Henkilöstöresurssit	18
Työperäisen maahanmuuton edistäminen	21
Työvoiman liikkuvuuden ja kohtaannon edistäminen	21
Rakennemuutostilanteisiin varautuminen	22

Johdanto

Julkisten työvoimapalveluiden järjestämisvastuu siirtyy valtiolta kunnille 1.1.2025 alkaen. Työvoimapalveluiden järjestäminen ja muut siihen liittyvät lakisääteiset tehtävät muodostavat kunnille uuden valtiosuustehtävän. Julkisilla työvoimapalveluilla turvataan osaavan työvoiman saatavuutta ja työtä hakevien mahdollisuuksia saada työtä sekä edistetään yritystoiminnan syntymistä, yritysten toimintaedellytyksiä ja työelämän laatua. Uudistuksen keskeinen tavoite on tuoda palvelut lähemmäksi työnhakija- ja työnantaja-asiakkaita. Kohtaanto-ongelman ratkaiseminen on keskiössä yritysten toimintaedellytysten ja kasvun turvaamiseksi. Kuntien paikallistuntemuksen kautta työn ja tekijöiden kohtaaminen tehostuu. Toimivien työllisyyspalveluiden myötä kuntien elinvoima ja kilpailukyky kasvaa.

Rovaniemen kaupungin ja Ranuan kunnan muodostama Rovaseudun työllisyysalue rakentaa asiakaslähtöiset, helposti saavutettavat ja vaikuttavat työvoimapalvelut alueelleen ja panostaa verkostomaiseen yhteistyöhön ja yhdessä tekemiseen sekä tiedolla johtamiseen.

Lähtökohdat ja toimintaympäristö

Rovaseudun työllisyysalue muodostuu saman nimisestä seutukunnasta johon kuuluu Rovaniemen kaupunki ja Ranuan kunta. Yhteinen valmistelu on käynnistetty keväällä 2023. Rovaseudun työllisyysalueella on noin 32 500 työvoimapohja joten se täyttää vaadittavan työvoiman määrän selvästi. Rovaniemen kaupunki toimii vastuukuntana ja kaikki lakisääteisiä palveluja tuottava henkilöstö on vastuukunnan palveluksessa. Näin varmistetaan toimintamalli, jossa johtaminen, työn valvonta ja talouden hallinta on selkeä kokonaisuus.

Rovaniemen kaupunki on parhaillaan mukana uusimmassa työllisyyden kuntakokeilussa, joten valmistelussa on voitu hyödyntää tuoretta kokemusta työvoimapalveluiden järjestämisestä. Yhteisen työllisyysalueen valmistelusta on päätetty Rovaniemen kaupungin kaupunginhallituksessa keväällä 2023. Perusteluina yhteisen alueen muodostamiselle on käytetty seuraavaa:

Rovaniemen kaupunki ja Ranuan kunta muodostavat yhteisen seutukunnan, joten yhteisen työllisyysalueen perustaminen on perusteltua. Tällä hetkellä Rovaniemen kaupungilla on myös järjestämisvastuu Ranuan kunnan ympäristöterveydenhuollon sekä ympäristönsuojelun palveluista. Lisäksi kunnilla on yhteistyötä jätehuollon ja lajitteluneuvonnan palveluissa. Ranuan ja Rovaniemen siirtyvien valtiosuuksien osalta kuntien tilanne on hyvin samankaltainen eikä muutos näytä olevan kunnille siirtyvien palveluiden ja valtiosuuslisäyksen suhteen negatiivinen. Yhteisen työssäkäyntialueen rajana voidaan pitää 80 kilometrin toiminta-alueita joka täyttyy Rovaniemen ja Ranuan

välillä pääsääntöisesti. Molemmat kunnat ovat myös Rovaniemen koulutuskuntayhtymän jäsenkuntia, jolloin ammatillisen koulutuksen palvelutuotanto on yhteistä. Lapin hyvinvointialue on jaettu palvelutuotantoalueisiin ja Rovaniemi ja Ranua kuuluvat molemmat Kaakkois-Lapin palvelualueeseen. Yhteinen palvelutuotantoalue helpottaa yhteistyön suunnittelua työttömien tarvitsemien sosiaali- ja terveystyöpalveluiden sekä työllisyysalueen järjestämien työllisyyspalveluiden välillä. Lisäksi Rovaniemen kaupunki ja Ranuan kunta muodostavat maantieteellisesti yhtenäisen alueen ja kuntien välillä on luontaista työssäkäyntiä.

Työllisyysalueen yhteiset tavoitteet, painopisteet ja mittarit asetetaan yhteisen toimielimen päätöksellä vuosittain.

Rovaniemen kaupunkiorganisaatiossa kokonaisuus tulee osaksi elinvoimapalveluiden organisaatiota. Elinvoimapalveluihin kuuluu jatkossa yhteisen työllisyysalueen tehtävät, kaupungin yleiseen toimialaan kuuluvat työllisyyspalvelut (esim nuorten kesätyöt, kolmannen sektorin työllistämisen tuki) sekä kotoutumis-, yritys- ja alueelliset palvelut.

	Rovaniemi	Ranua
Väkiluku	64 180	3 670
Työvoima	31 149	1375
Työvoimaennuste 2035	31943	1017
Työttömyysaste, %	10,9%	12,9%
Työttömien määrä	2814	154
Laaja työttömyys	4381	227

Taulukko 1 Tilastotietoja kunnista

Valmistelun tilanne ja organisointi

Yhteisen työllisyysalueen valmistelutyössä on kevään ja syksyn ajan keskitytty tulevan hallintomallin ja järjestämissuunnitelman laatimiseen. Lisäksi Rovaniemellä on osallistettu työnhakijoita, työnantajia, yrittäjäjärjestöjä, oppilaitoksia, henkilöstöä ja muita yhteistyökumppaneita tulevaisuuden työllisyyspalveluiden ideointiin yhteisissä työpajoissa. Työpajat on toteutettu Osaamo-hankkeen (ESR) avulla. Osallistamisen kautta sekä kaupunkistrategian kautta on tunnistettu kaksitoista keskeistä elementtiä tulevaisuuden työllisyyspalveluiden palvelumallille (kuvio 1).

Kuvio 1 Rakennettavan palvelumallin keskeiset toimintaperiaatteet

Valmistelutyö on organisoitu seuraavasti:

1. Rovaniemen kaupungin johtoryhmä (vastuukunnan strateginen ja poikkihallinnollinen muutoksen johtaminen)
2. Rovaniemen kaupungin poikkihallinnollinen työryhmä (hankinnat, viestintä ja osallisuus, tietohallinto, henkilöstöhallinto, asiakirjahallinto, yleishallinto)
3. Monialainen kehittämistyöryhmä (työllisyys- ja yrityspalvelut, oppilaitokset, yrittäjäjärjestön edustus, ELY-keskus, TE-toimisto)
4. Työllisyyspalveluiden asiakastyön palvelumallien valmistelu joka on jaoteltu TE-viitearkkitehtuurin mukaisesti seuraaviin kokonaisuuksiin:
 - a. Palvelualustan (matalan kynnyksen palvelupiste) toiminta, alkupalvelut ja monialaiset palvelumallit
 - b. Työn löytyminen
 - c. Osaamisen kehittäminen
 - d. Työkyvyn tukeminen
 - e. Kotoutumisen edistäminen

Lisäksi Rovaniemen ja Ranuan välillä on pidetty useita neuvotteluita ja työkokouksia kevään ja syksyn aikana. Syksyn aikana Rovaseudun työllisyysalueella käynnistyy tarkempi palvelusuunnittelu joka valmistuu vuoden 2023 loppuun mennessä.

Lapin yhteistä valmistelutyötä on tehty maakuntaliiton koordinaatiohankkeen johdolla ja yhteistyössä Lapin ELY-keskuksen ja Lapin TE-toimiston kanssa. Tarkoituksena on tunnistaa maakunnallisesti keskitettyjä palveluita joita Rovaseudun työllisyysalue voi olla tuottamassa muille työllisyysalueille. Tämä työ jatkuu ja syvenee valmistelun seuraavissa vaiheissa.

Palvelutuotanto

Palvelutuotanto tapahtuu omana työnä sekä täydentävinä ostopalveluina. Ostopalvelut kilpailutetaan avoimesti markkinoilla ja niissä säilyy monituottajamalli. Kilpailuttamalla avoimesti ostettavat palvelut, voidaan varmistaa palveluiden kustannustehokkuus ja laatu. Palveluja hankitaan asiakkaiden tarpeisiin. Monituottajamallissa useat eri yritykset voivat olla tuottamassa palveluja, esimerkiksi dynaamisen toimittajarekisterin kautta.

Ostopalveluina voidaan hankkia esimerkiksi yksilö- ja ryhmävalmennuksia, asiantuntija-arviointeja sekä työvoimakoulutuksia. Tekninen hankintaosaaminen on Rovaniemen kaupungin hankintayksikössä. Lisäksi työllisyyspalveluissa toimii valmennuspalveluiden koordinaattori sekä koulutuskoordinaattori, joiden vastuulla on erityisesti näiden hankittavien palvelusisältöjen määrittely, kilpailuttaminen yhdessä hankintayksikön kanssa, palveluiden aloittamiseen liittyvä asiakastyö, ostopalveluiden vaikuttavuuden seuranta ja kehittäminen sekä yhteistyö ja yhteydenpito palveluntuottajien kanssa.

Työllisyysalueella tullaan kehittämään erityisesti asiakkaiden tarpeiden kartoittamista palveluhankintojen pohjaksi, asiakasohjausta hankittuihin palveluihin sekä vaikuttavuuden seurantaa ja kehittämistä. Myös erilaisia hankintamalleja tullaan kokeilemaan ja kehittämään (mm dynaaminen hankintajärjestelmä, allianssimallit, tulosperusteiset hankinnat). Koulutuksia hankitaan myös koulutuskuntayhtymä Redulta, jonka jäsenkuntia ovat sekä Rovaniemen kaupunki että Ranuan kunta.

Palvelumalli

Asiakastyö työllisyysalueella tapahtuu monikanavaisesti. Kasvokkaista lähipalvelua tarjotaan palvelupisteissä Ranualla sekä Rovaniemellä. Myös etäyhteydellä sekä puhelimitse palvelee asiakkaita. Työllisyysalueella halutaan panostaa erityisesti kasvokkaisen lähipalvelun toteuttamiseen. Rovaniemen palvelupisteessä voi asioida ilman ajanvarausta, Ranuan palvelupisteessä asiointi tapahtuu pääsääntöisesti ajanvarauksella. Palvelumallin keskiössä on ns. omavalmentajamalli. Mallilla tarkoitetaan sitä, että jokaiselle asiakkaalle nimetään vastuutyöntekijä/omavalmentaja, joka johtaa asiakkaan työllistymisen prosessia ja varmistaa että asiakas saa tarpeen mukaiset palvelunsa joko työllisyyspalveluista tai yhteistyöverkostosta. Palvelumallissa tärkeää on asiakkaan palvelutarpeen arviointi ja tunnistaminen sekä asiakkaan motivointi ja kohtaaminen. Työssä korostuu valmennuksellinen ja ohjauksellinen työote, vahva työmarkkinatuntemus sekä vaikuttava verkostoyhteistyö. Jotta palvelumalli toteutuu tarkoituksenmukaisella tavalla, tulee työntekijäkohtainen asiakasmäärä olla hallittava ja sellainen, että

työntekijä voi oikeasti tuntea asiakkaansa. Asiakassalkuissa pyritään maksimissaan noin 120 asiakkaan määrään per työntekijä.

Palvelumalliin rakennetaan tehostettu työnhaun alku/alkupalvelut, jonka tavoitteena on ennaltaehkäistä työttömyyden pitkittyminen sekä huomioida kunnan työttömyysetuuksien rahoitusvastuun alkaminen sadan päivän työttömyyden kohdalla. Työn löytämisen palvelut organisoidaan toimialakohtaisiin tiimeihin. Tiimeissä on nimetyt yhdyshenkilöt eri toimialoille. Tällä varmistetaan toimialakohtainen osaaminen työllisyyspalveluissa sekä selkeät toimialakohtaiset yhdyshenkilöt työnantajille, oppilaitoksille ja yhteistyökumppaneille. Rakennettavan palvelumalliin yksi keskeisimmistä kehittämiskohteista on se, että työllisyyspalvelut ovat vahvasti linkittyneet alueen työmarkkinoihin ja että työntekijöillä on vahva tuntemus työmarkkinoiden osaajatarpeista. Toimialakohtaiset tiimit vastaavat erityisesti kohtaanto-ongelman haasteisiin ja syventävät asiakastyön tasolla eri toimialojen tarpeiden ja osaamisvaatimusten tuntemusta. Palvelumallissa olennaista on myös yrityksiin jalkautuminen ja proaktiivinen yritysyhteistyö yhdessä kuntien elinkeinopalveluiden kanssa.

Työmarkkinoiden tarpeiden ennakointi on keskeistä tehtävässä onnistumisen kanssa. Erityisesti koulutushankinnoissa korostuu ennakointityö. Ennakointityötä tullaan tekemään paikallisesti ja alueellisesti, varmasti myös kansallisesti ja kansainvälisestikin. Ennakointia tulee kehittää siihen suuntaan, että saadaan vastauksia, miten asioita tulisi tehdä eikä vain ennakointitietoa yleisesti. Tiedon tulee olla siinä muodossa, että sitä voidaan hyödyntää asiakastyössä. Verkostoyhteistyössä tullaan huomioimaan myös ennakointia tukevan toimintamallin kehittäminen. Lisäksi sitä kehitetään työllisyyspalveluiden alkavissa hankkeissa.

Rakennettavan palvelumalliin keskiössä on matalan kynnyksen palvelupisteet molemmissa kunnissa. Palvelupisteissä asiakas saa palveluneuvontaa ja ohjausta (tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut). Rovaniemen Osaamo -palvelupisteessä työskentelee myös yhteistyökumppaneita asiakkaiden tarpeiden mukaisesti (mm oppilaitoksia, hankkeita).

Työkyvyn tukeminen ja monialaiset palvelut -kokonaisuus rakennetaan yhteistyössä Lapin hyvinvointialueen ja KELAn kanssa ja kehittämistyö on hankkeistettu yhdessä Eduro-säätiön kanssa. Myös työllisyyspalveluiden työkykykoordinaattorit ovat avainasemassa hyvinvointialueen kanssa kehitettävässä yhteistyössä.

Lähipalvelut ja keskitetyt palvelut sekä yliaalueelliset palvelut

Työllisyysalueella palveluita tuotetaan

- 1) lähipalveluna molemmissa kunnissa
- 2) työllisyysalueella keskitettyinä palveluina
- 3) Lapin alueella yliaalueellisina palveluina

Lähipalveluna järjestetään työnhakija- ja työnantaja-asiakkaiden palveluprosessiin kiinteästi kuuluvat tehtävät johon nähdään kuuluvan alla kuvatut tehtäväalueet. Kuitenkin esimerkiksi työnantajien rekrytointipalveluja, työnvälitystä sekä tieto- ja neuvontapalveluita voidaan tuottaa yhdessä sovituilta osin myös keskitetysti riippuen asiakkaan tarvitsemasta palvelusta ja erityisosaamisesta.

Lähipalveluna tuotetaan alustavan arvion mukaan seuraavat tehtävät:

- Työttömyysturvatehtävät
- Henkilöasiakkaan tieto- ja neuvontapalvelut
- Työnhakijan alkuhaastattelu ja työnhakukeskustelut sekä työllistämissuunnitelma
- Monialainen työllistämissuunnitelma ja aktivointisuunnitelma
- Työnvälityspalvelut henkilöasiakkaille
- Rekrytointipalvelut työnantajille
- Yritysneuvonta
- Työ- ja koulutuskokeilupäätökset

Työllisyysalueen keskitettyinä palveluina järjestetään alustavan arvion mukaan seuraavat tehtävät:

- Ammatinvalinta- ja uraohjaus
- Ammatillisten työvoimakoulutusten ja kotoutumiskoulutusten koordinointi
- Palkkatuki ja veloitetyöllistäminen
- TE-live
- Starttirahapäätökset
- Kansainvälinen työnvälitys ja työvoiman liikkuvuus
- Valmennuspalveluiden ja asiantuntija-arviointien koordinointi
- Työvoima- ja yrityspalveluiden hankinta ja seuranta
- Kotoutumissuunnitelma
- Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella
- Muutosturvapalvelut

Lähi- ja keskitettyjen palveluiden tuotantotavat tarkentuvat palvelusuunnittelun edetessä. Lisäksi palveluiden sijoittumiseen tulee vaikuttamaan valtion YT-menettelyn tulokset ja siirtyvän henkilöstön ja osaamisen määrä ja sijoittuminen työllisyysalueella.

Lapin alueen yliaalueelliset palvelut rakentuvat yhteistyössä Lapin muiden työllisyysalueiden kanssa. Valmistelua koordinoi Lapin maakuntaliitto ja suunnittelussa on mukana Lapin ELY-keskus ja Lapin TE-toimisto. Yliaalueellisten palveluiden palvelutuotanto suunnitellaan erikseen. Yliaalueellisten palveluiden osalta tulee huomioida erityisesti asiakasviestintä jotta palvelut ovat selkeät asiakkaille.

Palvelupisteet

Työllisyysalueen palvelupisteet sijaitsevat Rovaniemellä sekä Ranualla. Rovaniemen palvelupisteellä on mahdollisuus asioida ilman ajanvarausta. Ranualla asioidaan pääsääntöisesti ajanvarauksella. Rovaseudun työllisyysalue ottaa käyttöönsä Rovaniemen TE-toimiston tilat Rovaniemellä kunnes pysyvät tilat työllisyyspalveluille valmistuvat.

Haavoittuvassa asemassa olevien palvelut

Haavoittuvassa asemassa olevien palvelemisessa painotetaan kasvokkaista lähipalvelua. Haavoittuvassa asemassa oleviin asiakkaisiin kuuluu muun muassa nuoret, pitkään työttömänä olleet, työkyvyn haasteita omaavat, osatyökykyiset sekä maahanmuuttajat. Asiakkaiden palveluissa korostuu monialaiset palvelut ja eri palveluiden yhteensovittaminen.

Nuoret

Nuorten palvelemisessa on tärkeää palveluiden monikanavaisuus, matalan kynnyksen palvelupiste sekä nuorilähtöinen työskentelyote ja vahva ohjausosaaminen. Nuorten palveluissa tullaan kehittämään erityisesti nivelvaiheen yhteistyötä oppilaitosten kanssa, jotta mahdollisimman moni nuori työllistyisi suoraan valmistuttuaan oppilaitoksesta. Nuorille työnhakijoille suunnataan palveluina erityisesti työnhakuvalmennusta, uravalmennusta, ammatinvalinnanohjausta, erilaisia tapahtumia (palveluinfot ja rekrytointitapahtumat sekä työhaastattelut Osaamolla). Jalkaudumme aktiivisesti myös muun muassa oppilaitosten järjestämiin messuihin ja varuskuntaan. Rovaniemellä on jo pitkään kehitetty Ohjaamo-mallia nuorten palveluverkoston koordinoimiseksi ja nuorten matalan kynnyksen palvelupisteeksi.

Ohjaamo-toiminta jatkuu Nuorten monialaisen tuen yhteispalveluna. Lakiehdotuksen mukaan työvoimaviranomainen järjestää toimintaedellytykset nuorten työllistymistä edistävälle monialaisen tuen yhteispalvelulle, joten työllisyyspalvelut on edelleen looginen paikka Ohjaamolle. Nuorten työllistymistä edistävällä monialaisen tuen yhteispalvelulla tarkoitetaan viranomaisten ja muiden toimijoiden alle 30-vuotiaille nuorille tarjoamaa monialaista neuvontaa, ohjausta ja palveluita, joiden tarkoituksena on edistää nuorten opiskelumahdollisuuksia, työllistymistä, toimintavalmiuksia ja hyvinvointia. Ohjaamo-toiminnassa monialainen tuki nähdään laajana

kokonaisuutena, joka kattaa työllistymiseen, koulutukseen ja työhön poluttavien palveluiden verkostot. Viranomaistoiminnan lisäksi verkostoon kuuluu kattavasti kaikki nuorten kanssa toimivat tahot. Ohjaamo-toiminnassa onkin erityisen tärkeää, että Ohjaamalla tunnetaan alueen verkostot ja tehdään tiivistä yhteistyötä eri tahojen kanssa. Nuorten monialaisen tuen yhteispalvelua tuotetaan molemmissa palvelupisteissä. Rovaniemellä nuorten monialaisen tuen yhteispalvelu organisoidaan osaksi Ohjaamo-toimintaa ja Ranualla nuorten monialaisen tuen yhteispalvelua tuotetaan osana lähipalveluja sekä tarvittaessa etäpalveluina soveltuvin osin. Myös nuorten työpajat kunnissa ovat merkittäviä kunnan sisäisiä yhteistyökumppaneita nuorten palveluissa.

Osatyökykyiset

Työllisyysalueella tuotetaan osatyökykyisten työhönvalmennusta omana tuotantona. Työnantajakäyntejä osatyökykyisten työllistämisen teemalla lisätään ja työnantaja kannustetaan osatyökykyisten palkkaamiseen mm. lisäämällä tietoa ja nostamalla esiin kokemuksia onnistuneista työelämäpoluista. Myös tietoutta taloudellisista tuista (mm. työolosuhteiden järjestelytuki ja osatyökykyisen palkkatuki) kasvatetaan. Yhteistyö etenkin hyvinvointialueen kanssa on keskeistä osatyökykyisten palvelemisessa. Kaikkein vaikeimmassa asemassa olevien työnhakijoiden ohjausta Työkanava Oy:öön tehostetaan. Työllisyyspalveluiden asiakasvastaavien ja muiden työntekijöiden tietoutta Työkanavasta lisätään ja sopivan asiakaskohderyhmän tunnistamista vahvistetaan.

Työllistymistä edistävien palveluiden hankinnassa huomioidaan osatyökykyiset työnhakijat. Työhönvalmennuksessa on tarpeen huomioida osatyökykyisen työnhakijan yksilöllinen työnhakuprosessi. Työhönvalmennusta tulee olla mahdollista jatkaa työn alkamisen jälkeenkin, jotta varmistetaan kiinnittyminen työyhteisöön. Työhönvalmentaja on tarpeen mukaan myös työnantajan ja työyhteisön tukena osatyökykyisen työntekijän työllistämiseen liittyvissä kysymyksissä.

Työkykykoordinaattorin palvelut ovat käytössä koko työyhteisössä. Työntekijät voivat konsultoida työkykykoordinaattoria osatyökykyisen työnhakijan palvelupolun rakentamisessa. Työkykykoordinaattori auttaa sopivien palvelujen löytymisessä mm. työkykyselvittelyihin tai oikeanlaiseen kuntoutukseen ohjaamisessa. Työtehtävien räätälöinnissä voi hyödyntää työkykykoordinaattoria. Työkykykoordinaattori koordinoi yhteistyön kehittämistä terveyspalveluiden kanssa. Lisäksi Rovaniemellä on pilotoitu Työkoutsipalvelua, jossa valmentajan tuki viedään työyhteisöön saakka. Mallista on hyviä kokemuksia ja palvelun hankkimista myös jatkossa harkitaan.

Työkyvyn haasteita omaavat ja monialaista palvelua tarvitsevat

Tulevassa palvelumallissa tärkeää on rakentaa toimivat yhteistyökäytännöt hyvinvointialueen kanssa. Rovaniemi ja Ranua kuuluvat samaan hyvinvointialueen palvelualueeseen. Rovaniemen kaupunki on mukana Eduro-säätiön toteuttamassa ESR hankkeessa (INEEN) jossa on tarkoitus rakentaa palvelukokonaisuus ja tarvittavat yhteistyörakenteet työllisyyspalveluiden ja hyvinvointialueen välille.

Hankkeen tarkoituksena on kehittää pitkään työttömänä olleiden tarpeisiin palvelukokonaisuus joka tunnistaa kohderyhmän tarpeet, hahmottaa tarpeisiin vastaavat palvelupolut ja auttaa asiakkaat palveluiden piiriin yhteistyössä viranomaisten ja palveluntuottajien kanssa. Palvelutarpeiden tunnistamiseksi hankkeessa rakennetaan pitkään työttömänä olleiden asiakassegmentit, jotka pohjautuvat asiakkailta kerättyyn analyysitietoon. Yhteistyössä hanketoimijoiden ja yhteistyökumppaneiden kanssa laaditaan monialaista yhteistyötä ohjaavat käytännöt sekä kootaan yhteen asiakaskohderyhmälle oleelliset palvelut.

Hanke on valmisteltu yhdessä Eduro-säätiön ja Rovaniemen kaupungin työllisyyspalveluiden kanssa. Hankkeen yhteistyökumppanina toimii Lapin hyvinvointialueen sosiaali- ja terveyspalvelut sekä kehittämissyksikkö. Tavoitteena on rakentaa pitkään työttömänä olleiden palveluohjauksen toimintamalli, mikä on hyödynnettävissä työllisyyspalveluiden yhdyspinnassa työskentelevien tahojen asiakasohjauksen tehostamiseksi sekä yhteistyön rakentumiseksi.

Pitkään työttömänä olleet

Pitkäaikaistyöttömien palveluprosessissa korostuu työnhakijan palvelutarpeen arviointi. Rovaniemellä kuntakokeilussa on saatu hyviä tuloksia järjestämällä työnhakijoille kasvokkaisia tapaamisia matalan kynnyksen palvelupisteissä, joissa on osaavaa ohjaavalla ja valmentavalla työotteella työskentelevää henkilöstöä. Palvelutarpeen määrittäminen edellyttää omavalmentajalta vuorovaikutustaitoja, kumppanien palvelujen tuntemusta sekä toimintaympäristön ja työmarkkinoiden tuntemusta. Asiakkaan kuunteleminen on onnistuneen palvelutarvemäärittelyn ja onnistuneen palvelun lähtökohta. Asiakkaiden tarpeisiin kehitetään uudenlaisia räätälöityjä palvelukokonaisuuksia yhteistyössä osaavan verkoston kanssa. Palvelumallissa jatketaan erilaisten työllistymistä ja osaamisen vahvistamista tukevien kokeilujen tekemistä.

Omaavalmentajien osaamista tullaan vahvistamaan niin, että otetaan käyttöön osaamiskeskustelut asiakkaiden vahvuuksien ja osaamisten kartoittamisessa. Rovaniemellä kuntakokeilussa vahvistetaan mm. ohjausosaamista vahvuusperustaiseen uraohjaukseen Lapin Yliopiston asiakastyö menetelmäkoulutuksessa.

Pitkäaikaistyöttömyyden taustalla olevia syitä yleisimpiä ovat osaamisen puutteet, ammatillisten tutkintojen puuttuminen, velkaongelmat, terveydelliset haasteet, ikääntyminen, kannustimiin liittyvät esteet, työnhakutaitojen puuttuminen ja avoimilla työmarkkinoilla saadun työkokemuksen puuttuminen. Monet työttömät kohtaavat monimutkaisia ja toisiinsa kytköksissä olevia esteitä ja tutkimusten mukaan n. 40 % työttömistä kohtaa kolme tai useamman esteen. Paikallisesti on tarvetta tuottaa tietoa kohderyhmän työllistymisen esteistä ja osaamisen puutteista.

Matalan kynnyksen toimintamalli ja yhteinen vuosikello tullaan ottamaan käyttöön keskeisimpien sidosryhmien kanssa, jotta kaikilla on tietoa meneillään olevista tapahtumista, hankkeiden palveluista ja tilaisuuksista. Pitkäaikaistyöttömien asiakkaiden palvelujen osuvuuden parantamisessa on kehitettävää, mutta toimijoiden välisellä yhteistyöllä onnistuminen on mahdollista. Otetaan oppia kohderyhmälle toteutettujen hankkeiden hyvistä käytännöistä ja tehdään rohkeita kokeiluja esim. mestari-kisälli mallilla tai erilaisilla työnantajien tarpeisiin räätälöidyillä lyhytkoulutuksilla. Rovaniemellä on kuntakokeilun aikana saatu hyviä kokemuksia työhönvalmennuspalvelujen hyödyntämisessä pitkäaikaistyöttömien työmarkkinavalmiuksien parantamisessa ja työllistymisen edistämässä.

Pitkäaikaistyöttömien palvelu on henkilökohtaista, kohdennettua ja yksittäisen asiakkaiden tarpeista lähtevää. Pitkäaikaistyöttömän asiakkaan palvelutarvetta, työkykyä ja kuntoutustarvetta tulee selvittää tarvittaessa monialaisesti ja huolehdittava asiakkaiden riittävästä tukitoimista työelämään siirryttäessä. Yhteistyötä työnantajien ja yrittäjien kanssa tehostetaan ja työtehtäviä muokkaamalla tavoitellaan pitkään työttömänä olleiden työnhakijoiden potentiaali työelämän käyttöön.

Asiakaspalautteita kerätään käyntiasioinnin yhteydessä, mikä on osoittautunut hyväksi keinoksi saada välitöntä palautetta asiakaspalvelusta.

Maahanmuuttajat

Kotoutumispalvelut on uudelleen organisoitu kunnissa 1.1.2023 alkaen sote-uudistuksen myötä ja Rovaniemellä on avattu uusi toimipiste keväällä -23. Tavoitteena on jatkaa kotoutumislain mukaisia tehtäviä mm. kiintiöpakolaisten vastaanottoon liittyviin tehtävissä ja muiden erityisesti pakolaistaustaisten henkilöiden alkuvaiheen yleisissä ohjaus- ja neuvontatehtävissä. Kotoutumispalvelut tekevät vahvaa yhteistyötä Lapin hyvinvointialueen maahanmuuttajasosiaalityön kanssa, jolle kuuluu tarpeellisten sosiaalihuoltolain mukaiset tehtävät. Kotoutumista edistävässä työssä huomioidaan vahvasti myös muut moniammatilliset verkostot, esim. 3.sektorin osallisuutta tukevat toimet. Rovaniemen kaupungin kotouttamisohjelma vuosille 2023-2025 ohjaa monialaisesti ja ylisektorisessa yhteistyössä kaupungin kotoutumisen edistämisen toimia, mutta edellyttää ohjelman päivitystä tuleville vuosille. Kotouttamisohjelman keskeinen yhteistyöryhmä koostuu maahanmuuton ja kotoutumisen edistämisen asiantuntijoista, joka keskittyy sen lainmukaisiin tehtäviin edistäen mm. yhdenvertaisuutta ja hyviä väestösuhteita myös paikallisesti.

TE-palveluiden uudistuksen yhteydessä tulee voimaan 1.1.2025 uudistettu Laki kotoutumisen edistämisestä (681/2023). Jatkossa kotoutumislain uudistuksen myötä on yhä tärkeämpää huomioida myös muilla maahan muuton perusteille kuntaan saapuvia, johon etsitään ratkaisuja monimuotoisen yhteistyöverkoston toimijoiden kesken. Uudistettu kotoutumislaki edellyttää kunnalta yleisen ohjauksen,

siihen liittyvien toimenpiteiden ja palveluiden tuottamista kunnan tai palveluntuottajan toteutuksella siten, että huomioidaan maahantulon syystä tai maassaolon kestosta riippumatta maahanmuuttajat ja kotoutujat. Osana Koto-uudistusta kunnille tulee myös käyttöön Koto-digi-asiakastietojärjestelmä ja käyttövelvoite siirtymäajan jälkeen 1.1.2027, johon valmistaudutaan sen edellyttämällä tavalla.

Tärkeitä tavoitteita maahanmuuttajien ohjauksessa ja neuvonnassa on varmistaa riittävä tieto ja osaaminen palveluilla, jotka tukevat kotoutumista ja kuntaan asettautumista sekä nopeaa työllistymistä. Monialaisessa verkostotyössä tavoitellaan pitkäjänteisiä ratkaisuja sujuvan palvelun varmistamiseksi ja maahanmuuttajaosallisuuden lisäämiseksi. Matalan kynnyksen palveluiden kehittämistä tarkastellaan mm. International House -konseptin toimintamallin hyödyntämisellä, johon on Rovaniemellä ESR-rahoitteisella Kotoutumisen tuen ja kansainvälisen toiminnan yhteispeli -esiselvityshankkeella haettu oppeja.

Työmarkkinoiden kohtaannon ja saavutettavuuden edistäminen sekä vastuullisen yritystoiminnan toimintaedellytysten turvaaminen monimuotoistuvan ja monikulttuurisen työelämän näkökulmasta on myös tärkeä tavoite, jotta hyödynnetään kunnissa oleva potentiaalinen työvoima maahan muuttaneissa. Yhteistyötä ja vastuiden selkeyttämistä tarvitaan niin valtakunnallisten ja alueellisten toimijoiden kanssa sekä työllistävien yritysten ja muiden kuntien alueilla olevien toimijoiden kanssa. Jo olemassa olevia vahvoja yhteistyöverkostoja kotoutumisen edistämiseksi kehitetään koko työllisyysalueen näkökulmasta.

Työnantaja- ja yrityspalvelut

Työnantaja- ja yrityspalveluiden tavoitteena on turvata osaavan työvoiman saatavuutta (ml. kansainväliset osaajat), uusien yritysten ja työpaikkojen syntyminen ja yritysten toimintaedellytysten ja kasvun edistäminen. Palvelut yrityksille ja työnantajille tuotetaan tiiviissä yhteistyössä työllisyysalueen ja kuntien elinkeinopalvelujen kanssa.

Työnantajien rekrytointipalveluiden osalta kehitetään paikallista toimialakohtaista organisoitumista. Tällä varmistetaan syvälinen toimialojen työvoima- ja osaamistarpeiden ymmärrys, tiedon jakaminen työnhakija-asiakastyöhön sekä tiivis yhteistyö työnantajien ja oppilaitosten kanssa. Tätä tukee Rovaniemen kaupungin toteuttaman Vauhtia ammattisiirtymiin ESR-ryhmähanke, jossa osatoteuttajina toimivat Rovaniemen koulutuskuntayhtymä ja Lapin yliopisto. Hankkeen päätavoite on osaavan työvoiman saatavuuden ja ammatillisen liikkuvuuden edistäminen, ja siinä rakennetaan sujuvia koulutus- ja työllistymispolkuja erityisesti palvelu- ja sotealalle yhteistyössä työllisyyspalveluiden, oppilaitosten ja työnantajien kanssa. Ammattisiirtymien ohella hankkeessa kehitetään työnhakija- ja

työnantajayhteistyöhön yhteistä palvelumallia sekä toimijoiden yhteistyö- ja johtamisrakenteita.

Rekrytointipalveluita tuodaan lähemmäs työnantajia ja lähipalvelua tullaan lisäämään. Lähipalveluiden rinnalla panostetaan yritysten valmiuteen käyttäen sähköisiä palveluja, esimerkiksi työmarkkinatoria. Yrityksiin jalkautumista tullaan lisäämään. Tuki työvoiman rekrytointiin ja mm. erilaiset rekrytointitapahtumat sekä yrittäjien info- ja verkostoitumistilaisuudet toteutetaan Palvelupiste Osaamossa luotujen konseptien mukaisesti. Tärkeänä kumppanina työllisyysalueelle ovat alueen henkilöstöalan yritykset, joiden kanssa on jo tehty tiivistä yhteistyötä. Jatkossa henkilöstöalan yritysten kanssa tiivistetään yhteistyötä alueen osaamistarpeiden ennakoinnissa sekä luodaan systemaattiset rakenteet ja käytännöt yhteistyölle. Yhteistyötä paikallisten elinkeinopalveluiden kanssa hyödynnetään mm. yrityksiin jalkautuvassa toiminnassa ja piilotyöpaikkojen tunnistamisessa.

Muita lakisääteisiä työnantaja- ja yrityspalveluja tuotetaan pääasiassa keskitetysti työllisyysalueella ja valtakunnallisesti monikanavaisuutta hyödyntäen. Lakisääteisten työnantaja- ja yrityspalvelukokonaisuuden koordinoivastuu sekä ohjaus- ja neuvontapalvelut ovat vastuukunnalla. Näitä ovat mm. Eures, palkkatukipäätökset, työolosuhteiden järjestelytuki, TE-Live, yrityksille kohdistetut koulutukset ja valmennukset, keskitetty puhelinpalvelu, muutosturva ja rakennemuutokset.

Yritysneuvontaa toteutetaan yhteistyössä alueen elinkeinopalveluiden kanssa. Elinkeinopalveluiden tehtävät pysyvät samoina kuin aiemmin, mutta niitä tuodaan tiiviimmin yhteen työllisyysalueen työnantaja- ja yrityspalveluiden kanssa. Valmistelun aikana jatketaan jo aiemmin aloitettuja yhteisten työnantajaviestinnän, tapahtumien järjestämisen, palvelutarpeiden arvioinnin, yhteisen tiedon tuottamisen ja palveluohjauksen kehittämistä sekä yhteistyön tiivistämistä laajemman yrityspalveluverkoston ja mm. yrittäjäjärjestöjen kanssa.

Työvoiman liikkuvuuden edistäminen huomioidaan myös työnantajapalveluissa ja tärkeää on rakentaa paikallisen verkoston lisäksi alueelliset yhteistyörakenteet työllisyysalueiden välillä. Työnvälitystä tulee tehdä myös alueellisesti, valtakunnallisesti ja kansainvälisesti. Työvoiman liikkuvuuden edistämiseksi ja pito- ja vetovoiman parantamiseksi tarvitaan kunnissa myös muiden toimialojen tukea ja tekemistä. Esimerkiksi riittävä asuntotuotanto, hyvät liikenneyhteydet sekä laadukas vapaa-ajan palveluiden tarjonta auttavat saamaan uusia osajia alueelle.

Alkavien yrittäjien palvelut

Alkavien yrittäjien palvelut tuotetaan tiiviissä yhteistyössä kuntien elinkeinopalveluiden kanssa. Palvelukokonaisuuden roolit, vastuut ja palvelupolut rakentuvat ja tarkentuvat myöhemmin valmistelun edetessä. Starttirahaneuvonnasta ja starttirahan kokonaisprosessista vastaa työvoimaviranomainen. Aloittavan yrittäjän opastusta ja neuvontaa tehdään sekä työllisyys- että elinkeinopalveluissa ja

siihen liittyviä palveluita voidaan hankkia ostopalveluna. Työllisyys- ja elinkeinopalvelut, yhdessä yrittäjäjärjestöjen kanssa jatkavat myös yhteisiä alkavan yrittäjän info- ja aamukahvitilaisuuksia.

Työnantaja- ja yrityspalvelut		
Lähipalvelut	Keskitettyt palvelut	Yhteiset lähi- ja keskitetyt palvelut
Rovaniemen ja Ranuan palvelupisteiden rekryointipalvelut • Rekryointitapahtumat • Yritysinfot ja -vierailut • Toimialakohtainen työnantajayhteistyö • Ehdokasesittely • Tuki työpaikkailmoituksen laatimiseen ja julkaisemiseen • Avoimien työpaikkojen markkinointi	Keskitettyt työnantaja- ja yrityspalvelut • Palkkatuki ja velvoitetyöllistäminen • Yrityksille kohdenneet koulutukset ja valmennukset • Työolosuhteiden järjestelytuki • Muutosturva • Rakennemuutokset • TE-Live • Starttirahapäätökset • Keskitetty puhelinpalvelut • EURES • KV-työnvälitys ja työvoiman liikkuvuus	Työllisyysalue ja elinkeinopalvelut • Yritysneuvonta • Alkavan yrittäjän palvelut • Jalkautuminen yrityksiin • Yritysten asettautumispalvelut • Työnantajaviestintä • Yhteisen tiedon tuottaminen • Palvelutarpeiden arviointi • Palveluohjaus • Yhteistyö yrityspalveluverkoston • Yhteistyö yrittäjäjärjestöjen kanssa • Yhteiset työnantajataapahtumat • Piilotyöpaikkojen näkyväksi tekeminen

Kuvio 2 Työllisyysalueen työnantaja- ja yrityspalveluiden malli

Asiakastyötä tukevat palvelut (sisäiset tukipalvelut)

Työllisyysalueen organisaatio rakennetaan osaksi Rovaniemen kaupungin elinvoiman palvelualueetta. Elinvoimapalveluiden kokonaisuus rakentuu Rovaniemen kaupungin työllisyys- ja kotoutumispalveluista, elinkeinopalveluista ja alueellisista palveluista sekä työllisyysalueen työvoimapalveluista.

Työllisyysalueen tarvitsemat hallinto- ja tukipalvelut organisoidaan sekä Rovaniemen kaupungin työllisyyspalveluihin (palveluiden ja prosessien kehittäminen ja koordinointi sekä asiakasviestintä) että konsernihallinnon tuottamiin hallinto- ja tukipalveluihin.

Palveluiden ja prosessien kehittäminen ja koordinointi sekä asiakasviestintä (=sisäiset tukipalvelut)

Valmistelutyössä on tähän mennessä tunnistettu tarve seuraaville sisäisille tukipalveluille:

Työllisyys- ja yrityskoordinaattori (tapahtumien järjestäminen ja koordinointi, yritys yhteistyö ja sen kehittäminen, työnvälitys ja muut viranomaistehtävät keskitetyksi työllisyysalueelle)

Valmennuspalveluiden koordinaattori (valmennusten hankintojen suunnittelu, hakintaprosessi yhdessä hankintayksikön kanssa, valmennushankintojen seuranta ja vaikuttavuuden arviointi, yhteydenpito palveluntuottajien kanssa, viranomaistehtävät)

Koulutuskoodinaattori (työvoimakoulutusten koordinointi, kehittäminen ja oppilaitosyhteistyö, viranomaistehtävät)

Henkilöstösuunnittelija (rekrytoinneissa avustaminen, henkilöstön perehdyttämisessä avustaminen, uusien työntekijöiden hallinnolliset tehtävät, jatkuva osaamisen kehittäminen, muut toimistosuhteittehtävät)

Lisäksi tarvitaan asiakasviestinnän resurssia arviolta noin 2 htv:ta.

Hallinto- ja tukipalvelut

Lisäksi Rovaniemen kaupunki tuottaa työllisyysalueelle tarvittavat hallinto- ja tukipalvelut konsernihallinnosta, mm hankinnat, tietohallinto, asiakirjahallinto, taloushallinto- ja maksatustehtävät, oikeudellinen tuki, tietosuoja ja tietoturva, viestintä- ja osallisuuspalvelut sekä yhteisen toimielimen hallinnointi.

Vastuukunta					
Johtaminen	Palveluiden ja prosessin kehittäminen	Verkostoyhteistyön koordinointi	Seuranta ja arviointi (tiedolla johtaminen)	Hallinto- ja tukipalvelut	Yhteinen toimielin
Ranuan tuotantoalue Palvelupiste Lähipalvelut: • Työttömyysturvatehtävät • Henkilöasiakkaan tieto- ja neuvontapalvelut • Työnhakijan alkuhaastattelu ja työnhakukeskustelut sekä työllistämissuunnitelma • Monialainen työllistämissuunnitelma ja aktivointisuunnitelma • Työnvälityspalvelut henkilöasiakkaille • Rekrytointipalvelut työnantajille • Yritysneuvonta • Työ- ja koulutuskokeilupäätökset		Rovaniemen tuotantoalue Palvelupiste Osaamo Lähipalvelut: • Työttömyysturvatehtävät • Henkilöasiakkaan tieto- ja neuvontapalvelut • Työnhakijan alkuhaastattelu ja työnhakukeskustelut sekä työllistämissuunnitelma • Monialainen työllistämissuunnitelma ja aktivointisuunnitelma • Työnvälityspalvelut henkilöasiakkaille • Rekrytointipalvelut työnantajille • Yritysneuvonta • Työ- ja koulutuskokeilupäätökset		Keskitetyt työvoimapalvelut • Ammatinvalinta- ja uraohjaus • Ammatillisten työvoimakoulutusten ja kotoutumiskoulutusten koordinointi • Palkkatuki ja velvoitetöylyttäminen • TE-live • Starttirahapäätökset • Kv työnvälitys ja työvoiman liikkuvuus • Valmennuspalveluiden ja asiantuntija-arviointien koordinointi • Työvoima- ja yrityspalveluiden hankinta ja seuranta • Kotoutumissuunnitelma • Omaehtoinen opiskelu työttömyysetuudella	

Kuvio 3 Työllisyysalueen organisointi

Resurssit

Taloudelliset resurssit

Suunnitteluun ei tässä vaiheessa ole käytössä vielä täsmällisiä tietoja TE-hallinnosta siirtävistä henkilöstöresursseista eikä lopullisesta valtionosuusrahoituksesta.

VM:n painelaskelman mukaan Rovaseudun työllisyysalueen valtionosuusrahoitukseksi on arvioitu noin 8,6M€. Rovaseudun työllisyysalueen valmistelun lähtökohtana on myös ollut kuntien oma resursointi työllisyystehtävään, siirtyvien valtionosuuksien lisäksi.

Työllisyysalueelle voi myös tulla tuloja palvelujen myynnistä toisille työllisyysalueille. Tämä kuitenkin täsmentyy valmistelun edetessä.

Työllisyysalueen kustannustenjakomallina käytetään valtionosuuskriteerien sisältöjä: 50% työikäiset ja 50% laaja työttömyys. Lähtötilanteessa tämä tarkoittaa, että Rovaniemen kaupunki rahoittaa työllisyysalueen menoista noin 96% ja Ranua noin 4%. Työllisyysalueen henkilöstön työaikaa suunnataan kuntiin samalla jakosuhteella, kuitenkin asiakkaiden tarpeet huomioiden. Myös ostopalveluita sekä myönnettäviä tukia (starttiraha, palkkatuki, matkakulut yms) kohdennetaan samassa suhteessa kuntiin asiakkaiden tarpeet huomioiden.

Lisäksi kunnat voivat budjetoida määrärahoja kuntien yleiseen toimialaan kuuluvien palveluiden tuottamiseen kuten tähänkin saakka. Tähän kuuluu muun muassa kuntien järjestämä nuorten kesätyöllistäminen, yrityspalvelut, erilaiset työllistämisen avustukset, kuntien oma palkkatukityöllistäminen, tapahtumien järjestäminen ja työllisyys Hankkeet. Myös yhteisiä työllisyys Hankkeita voidaan jatkossa hakea työllisyysalueelle.

Talousarviot kunnan omista toiminnoista vuodelle 2025 laaditaan kuitenkin vasta vuoden 2024 kevään ja syksyn aikana eikä niitä voida euromääräisesti kuvata vielä tähän suunnitelmaan.

Henkilöstöresurssit

Työllisyysalueen tahtotilana on panostaa asiakkaiden kasvokkaiseen ja henkilökohtaiseen palveluun sekä omavalmentaja-toimintamalliin. Tämä edellyttää riittävää henkilöstömäärää sekä osaamisen kehittämiseen panostamista. Suunnittelun lähtökohtana on ollut, että työntekijäkohtainen asiakaskuormitus olisi enintään noin 120 asiakasta. Arvion mukaan työllisyysalueelle tarvittavan henkilöstön määrä olisi noin 74 henkilöä/henkilötyövuotta. Lopullinen siirtyvän

henkilöstön määrä selviää kuitenkin vasta valtion YT-menettelyn jälkeen sekä sitten, kun tulevien vuosien talousarvio rakennetaan.

Hallinto- ja tukipalvelut tuotetaan Rovaniemen kaupungin konsernipalveluista joten nämä panostukset jäävät pitkälti siirtyvän henkilöstön työpanoksen ulkopuolelle.

Tuleva työllisyyspalveluiden organisointi toteutetaan tämän hetken arvion mukaan seuraavasti:

- 1) Henkilöstöstä 1 htv toimii palvelualuepäällikkönä ja vastaa sekä yhteisen työllisyysalueen toiminnan johtamisesta ja kehittämisestä sekä Rovaniemen kaupungin työllisyysyksikön muusta toiminnasta. Lisäksi noin 3 htv:ta toimii lähiesihenkilötehtävissä (palveluvastaavat).
- 2) Henkilöstöstä noin 6-7 htv:ta toimii palveluiden ja prosessien kehittämisessä ja koordinoinnissa sekä asiakasviestinnässä (=sisäiset tukipalvelut)
- 3) Henkilöstöstä noin 64 htv:ta työskentelee asiakastyössä. Työntekijöiden sijoittaminen tapahtuu asiakkaiden tarpeiden mukaisesti. Alustava arvio on, että
 - a. alkuvaiheen palveluihin ja työn ja tekijöiden löytymiseen sijoitetaan 27 htv:ta
 - b. osaamisen kehittämisen palveluihin 16 htv:ta
 - c. työkyvyn tukemiseen ja monialaisiin palveluihin 17 htv:ta
 - d. kotoutumisen edistämiseen 4 htv:ta. Lisäksi kotoutumisen edistämisen tiimissä työskentelee Rovaniemellä kunnan alkuvaiheen kotoutumispalveluiden työntekijöitä 5-6 htv:ta.

Lisäksi molempiin kuntiin jää kuntien yleiseen toimialaan kuuluvia työllisyyspalveluita, muun muassa nuorten kesätyöt, kunnan yksiköihin työllistäminen, erilaiset tapahtumat ja rekrytointitilaisuudet, paikallinen verkostoyhteistyö, kolmannen sektorin työllistämisen tukeminen sekä paikalliset työllisyys Hankkeet.

Tarkempi henkilöstösuunnitelma tehdään syksyn 2023 ja kevään 2024 aikana kun lopulliset tiedot siirtyvän henkilöstön määrästä sekä rahoituksesta tarkentuvat.

Yhteistyötahot ja muodot

Laki työvoimapolkujen järjestämisestä määrittelee, että työvoimaviranomaisten tulee tehdä yhteistyötä keskenään sekä ELY-keskusten, KEHA-keskuksen, hyvinvointialueiden, KELA:n ja muiden viranomaisten, koulutuksen järjestäjien, työelämän järjestöjen ja muiden sidosryhmien kanssa. Julkisten työvoimapolkujen yleinen ohjaus, kehittäminen ja valvonta kuuluvat työ- ja elinkeinoministeriölle myös

jatkossa. Yhteistyön rakenteiksi on määritelty muun muassa työllisyyden edistämisen valtakunnallinen neuvottelukunta. Lisäksi työ- ja elinkeinoministeriö sekä ELY-keskukset käyvät säännöllisesti alueelliset työllistyyden edistämisen yhteistyö- ja seurantakeskustelut työvoimaviranomaisten kanssa. Valtiolla säilyy myös rooli suurissa rakennemuutostilanteissa sekä työvoiman maahanmuuttoon ja liikkuvuuteen liittyvissä asioissa.

KEHA-keskus vastaa tiettyjen valtakunnallisten työvoimapalveluiden tuottamisesta, kuten esimerkiksi kansalliset tieto-, neuvonta- ja ohjauspalvelut, palkkaturvapalvelut ja kansainvälisen rekrytoinnin palvelut. Lisäksi KEHA-keskuksella on merkittävä rooli digitaalisten palveluiden tuottamisessa ja tietojärjestelmäkokonaisuuden ylläpitämisestä ja kehittämisestä sekä viranomaisneuvonnasta.

Työllisyysalueella rakennetaan työllisyys- ja yrityspalveluiden ekosysteemi, johon kuuluu kuntien työllisyys- ja yrityspalveluiden lisäksi alueen oppilaitokset, hyvinvointialue, KEHA, työnantajat ja yritykset, henkilöstöpalveluyritykset, ELY-keskus, palveluntuottajat ja kolmannen sektorin toimijat. Lisäksi esimerkiksi paikalliset yrittäjäjärjestöt ovat tärkeitä kumppaneita kehittämisessä, toiminnassa ja tiedottamisessa.

Oppilaitosten kanssa yhteistyö on ollut jo aiemminkin tiivistä mutta sitä halutaan kehittää yhä strategisempaan ja systemaattisempaan suuntaan ja yhteistyön johtamisen rakenteita halutaan tehostaa. Oppilaitokset ovat keskeinen kumppani työnhakijoiden osaamisen kehittämisessä ja työllistymisessä. Työllisyyspalveluiden, yrityspalveluiden ja oppilaitosten kesken tulee rakentaa yhteistyömallit alueen osaamistarpeiden ennakointiin ja niiden ratkaisemiseen. Työllisyyden kuntakokeilun aikana on kehitetty toimintamallia, jossa oppilaitokset tuovat uraohjauksen palvelunsa työnhakijoiden saataville työllisyyspalveluiden palvelupisteeseen. Oppilaitosten uraohjauspalvelut on koettu tarpeelliseksi palveluksi työnhakijoille ja toimintamallia halutaan jatkaa. Uraohjauspalveluiden avulla työnhakijoiden koulutukseen ohjautuminen tehostuu ja uravalinnat kirkastuvat. Yksilöllinen uraohjaus on täydentänyt hyvin alueen ryhmämuotoista palveluvalikoimaa.

Oppilaitosten kanssa on myös kehitetty toimintamalli erityistä tukea tarvitsevien opiskelijoiden poluttamiseksi opinnoista työelämään jota aiotaan jatkaa myös tulevassa mallissa. Kehittämisen kohteena on nivelvaihe, jossa työllistymistä edistäviä palveluja viedään jo oppilaitoksiin ja yhdessä tuetaan valmistumisen jälkeistä nopeaa työllistymistä.

Hyvinvointialueen kanssa luotavat yhteistyömuodot on hankkeistettu Eduro-säätiön kanssa. Rovaniemellä on ollut Työkykyohjelman mukainen hanke, jossa mallinnettiin työkyvyn tuen tiimi ja yhteistyökäytännöt sosiaali- ja terveystyöpalveluiden kanssa. Valitettavasti hyvinvointialueen käynnistymisvaiheessa näitä kehitettyjä malleja ei kuitenkaan otettu käyttöön hyvinvointialueella.

Henkilöstöpalveluyritykset ovat etenkin Rovaniemen alueella keskeinen yhteistyökumppani. Yhä useampi työpaikka alueella täytetään henkilöstövuokrauksen kautta. Henkilöstöpalveluyritysten kanssa on toteutettu erilaisia rekrytointitapahtumia sekä työhaastatteluita työllisyyspalveluiden palvelupisteessä. Tätä toimintamallia aiotaan jatkaa. Valmistelutyössä henkilöstöpalveluyritykset osallistetaan mukaan tulevan yhteistyön rakentamiseen ja rakennetaan yhteistyökäytännöt tulevaan.

Palveluntuottajien kanssa on kehitetty yhteistyötä työllisyyden kuntakokeilussa. Tulevassa mallissa palveluita suunnitellaan yhdessä alueen oppilaitosten, palveluntuottajien, työnantajien ja 3.sektorin kanssa ja järjestetään yhteisiä kehittämistyöpajoja sekä markkinavuoropuhelutilaisuuksia. Myös uudenlaisia tapoja hankkia palveluja kokeillaan, esimerkiksi voidaan kokeilla dynaamisen hankintajärjestelmän käyttöä, puitesopimuksia ja/tai allianssimalleja. Lisäksi hankinnoissa voidaan käyttää esimerkiksi hankinnoilla työllistämisen mallia. Asiakkaille on pystyttävä tarjoamaan yhä enemmän yksilöllisiä, räätälöityjä palveluja: palveluja on oltava tarjolla asiakkaille non-stopina monimuotoisin toteutuksin. Palvelutarpeiden kartoittaminen kytketään tiiviisti työnhakija- ja työnantaja-asiakkaiden palvelun rajapintaan ja asiakasvastaavat ovat tiiviisti mukana siinä. Asiakkaita osallistetaan mukaan suunnitteluun erilaisin kyselyin sekä ottamalla mukaan erilaisiin kehittämistyöryhmiin/-pajoihin.

Kolmannen sektorin rooli heikossa työmarkkina-asetmassa olevien työllistymisen edistämiseksi on merkittävä. Kolmannen sektorin toimijat ovat toimineet sekä palveluntuottajana että merkittävänä työllistäjänä kohderyhmälle. Myös vapaan sivistystyön roolia osana työllisyyspalveluja tullaan selkiyttämään tulevassa mallissa. Ely-keskuksen kanssa yhteistyötä tullaan tekemään erityisesti yritysten kehittämisspalveluiden yhdyspinnoilla sekä valtio-kunta yhteistyön rajapinnoilla.

Työperäisen maahanmuuton edistäminen

Rovaniemellä on parhaillaan käynnissä esiselvityshanke International House -tyyppisen toiminnan kehittämiseksi. Esiselvitys valmistuu lokakuun aikana ja mahdollisesti ensi kevään hankehakuun valmistellaan hankerahoitushakemus International House -toiminnan varsinaisesta rakentamisesta työllisyysalueelle. International House -konseptin tavoitteena on tarjota kansainvälisille asiakkaille ja heidän perheilleen asettautumisen palvelut helposti yhdestä paikasta. Kokoamalla palvelut helposti yhteen paikkaan ja tarjoamalla palveluita laajemmin myös muille kuin pakolaisille, sujuvoittaa työperäisten maahanmuuttajien asettautumista alueelle.

Työllisyysalueella tullaan rakentamaan tarvittavat yhteistyörakenteet Work in Finland -kokonaisuuden kanssa, joka kokoaa yhteen työ- ja elinkeinoministeriön hallinnonalan tuottamat kansainvälisen rekrytoinnin ja osaajien houkuttelun palvelut.

Lapissa toimii myös House of Lapland joka on alueellinen markkinointi- ja viestintätalo ja jonka omistavat Lapin kunnat ja korkeakoulut. House of Lapland tekee myös osaltaan esimerkiksi osaja- ja asukasmarkkinointia sekä elinkeinomarkkinointia. Yhtiö edistää muun muassa asukkaiden, uusien yritysten ja työvoiman saamista Lapin alueelle. House of Laplandilla on myös hankkeita, joiden tavoitteena on houkutella kansainvälistä työvoimaa alueelle (Osaajaksi Lappiin sekä Lappi brändi 2.0). Työperäisen maahanmuuton edistäminen sekä työvoiman alueellinen liikkuvuus ovat teemoja, jotka linkitetään jatkossa vahvemmin myös House of Laplandin toimintaan.

Työperäisen maahanmuuton edistäminen edellyttää ylläalueellista yhteistyötä ja Lapin maakuntaliiton koordinaatiorahankkeen toimesta tätäkin teemaa tullaan tarkastelemaan osana työllisyysalueiden välisen yhteistyön pohdintaa.

Työvoiman liikkuvuuden ja kohtaannon edistäminen

Työvoiman liikkuvuus edellyttää sekä alueellista liikkuvuutta että ammatillista liikkuvuutta. Kohtaannon edistämisen palveluja ja yhteistyörakenteita kehitetään aiemmin kuvatun Vauhtia ammattisiirtymiin -hankkeen avulla. Työnvälitystä, asiantuntijoiden työmarkkinatuntemusta ja yhtymäpintoja työnantajiin kehitetään edelleen. Erilaisia työnhakijoiden ja työnantajien kohtaamisen tapoja, kuten rekrytilaisuuksia jatketaan. Niitä toteutetaan tiiviissä yhteistyössä verkoston kanssa yhdessä laaditun vuosikellon mukaisesti. Kohtaannon edistämiseksi kehitetään myös uudenlaisia ratkaisuja tiiviissä yhteistyössä työnhakijoiden, työnantajien ja verkoston kanssa.

Henkilöstöpalveluyritykset ovat merkittävässä roolissa kansainvälisen työnvälityksen toteuttamisessa. Kohtaannon edistämässä myös oppilaitoksilla on tärkeä rooli ja alueen koulutustarjonnan tulee olla vahvasti kytköksissä yritysten osaajatarpeisiin. Työllisyyspalveluiden ja oppilaitosten yhteistyötä on kuvattu tarkemmin osiossa "yhteistyötahot ja muodot". Kohtaannon edistämässä tulee myös huomioida heikommassa työmarkkina-asetuksessa olevien työmarkkinoille pääsyn edistäminen. Viime vuosien hyvä työmarkkinatilanne ja väestön ikääntyminen edellyttää sitä, että jäljellä oleva työvoimapotentiaali tulee saada mahdollisimman hyvin käyttöön. Osatyökykyiset, maahanmuuttajat ja pitkään työttömänä olleet ovat tärkeää työvoimaa alueelle. Kunnan kotoutumispalvelut tulee kytkeä työllisyyspalveluihin. Myös työelämää tulee valmentaa muun muassa työn muotoiluun, rekrytointiin sekä erityisryhmien vastaanottamiseen työyhteisöissä.

Työvoiman alueellinen liikkuvuus edellyttää tiivistä yhteistyötä työllisyysalueen sisällä, työllisyysalueiden välillä sekä valtakunnallisesti ja jopa kansainvälisestikin. Työllisyysalueiden välistä yhteistyötä rakennetaan maakuntaliiton koordinaatiorahankkeen avulla syksyn 2023 aikana.

Rakennemuutostilanteisiin varautuminen

Rakennemuutokseen varautumisessa keskeistä on ennakointityö ja tiedolla johtaminen sekä heikkojen signaalien tunnistaminen. Rakennemuutostilanteisiin varautuminen ei ole vain työvoimaviranomaisen tehtävä vaan siinä tarvitaan laajaa yhteistyötä mm oppilaitosten, maakuntaliiton, yritysten, ELY-keskuksen ja muiden toimijoiden välillä. Tärkeää on, että rakennemuutostilanteessa kunta ottaa koordinoivan roolin ja perustaa tarvittavat rakennemuutostyöryhmät ja kutsuu keskeiset yhteistyökumppanit mukaan.

Lapissa on tärkeää tehdä myös Lappi-tasoista varautumista erilaisiin rakennemuutostilanteisiin. Rakennemuutostilanteisiin varautumista valmistellaan yhdessä muiden työllisyysalueiden kanssa maakuntaliiton koordinaatiohankkeen avulla valmistelun edetessä.

Työvoimapalveluiden tehtävänä rakennemuutostilanteessa on erityisesti lakisääteisen muutosturva -palvelun ja osaamisen kehittämisen palveluiden tuominen osaksi ratkaisuvaihtoehtoja rakennemuutostilanteissa. Muutosturva on henkilöstön vähentämistilanteiden kokonaisvaltainen toimintamalli. Muutosturvan osapuolina ovat työnantaja, henkilöstö ja sen edustajat, työvoimapalvelut sekä muut toimijat. Henkilöasiakkaista muutosturvan piiriin kuuluvat tuotannollisista ja taloudellisista syistä irtisanotut työntekijät. Muutosturvapalveluun kuuluu neuvontaa ja ohjausta sekä työnantajille että työntekijöille, tarvittaessa koko muutosprosessin ajan. (Lähde: rakennemuutoksen hoidon rakennuspalikat - aluetoimijoiden opas ÄRM-tilanteisiin sekä Muutostilanteita luotsaamassa - yhteistyöllä muutosturvaa hankkeen opit ja onnistumisen 2015-2023).

Rakennemuutostilanne voi olla myös positiivinen. Alueella voi esimerkiksi tulla mittavia yhtäkkisiä työvoimatarpeita, joihin ei pystytä alueellisesti vastaamaan vaan tarvitaan mahdollisesti valtakunnallista yhteistyötä. Positiivisen rakennemuutoksen hoitamisessa korostuu myös työvoiman alueellinen ja ammatillinen liikkuvuus sekä työperäinen maahanmuutto. Esimerkiksi henkilöstöpalveluyritysten kanssa voidaan tehdä yhteistyötä kansainvälisten rekrytointien osalta.

Muutosturvan osaamista tulee lisätä työvoimapalveluiden henkilöstön keskuudessa laajemmin. Koska tilanteet tulevat yllättäen eikä resurssin käyttöä voida ennakoida, ei voida ajatella että tehtävää hoitaa esimerkiksi yksi henkilö. Muutosturva -palvelu kuuluu Rovaseudun työllisyysalueella keskitettyihin palveluihin ja lisäksi on tärkeää muodostaa asiantuntijaverkosto aiheen tiimoilta muiden työllisyysalueiden kanssa.